

Hvad gør alkohol ved familien?

Og hvilke indsatser anbefaler man i dag?

Lektor og projektdirektør Anette Søgaard Nielsen
Enheden for Klinisk Alkoholforskning

Familie- og pårørende til alkoholafhængige...

er i akut krise
i et kroniske tidsperspektiv (Meyers)

Der eksisterer et alkoholproblem i familien, når:

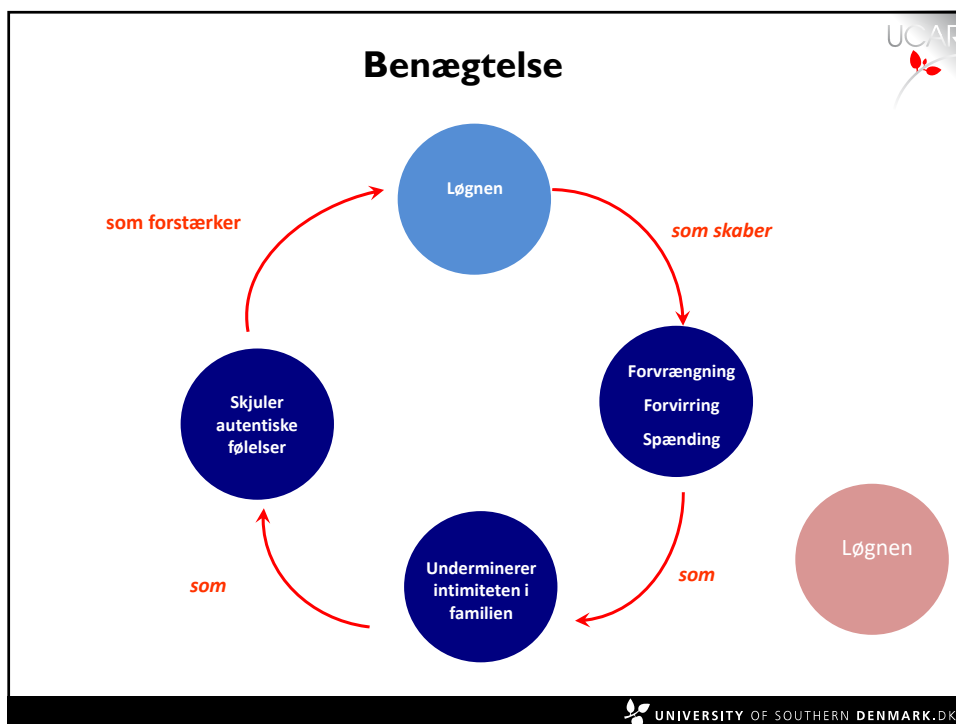
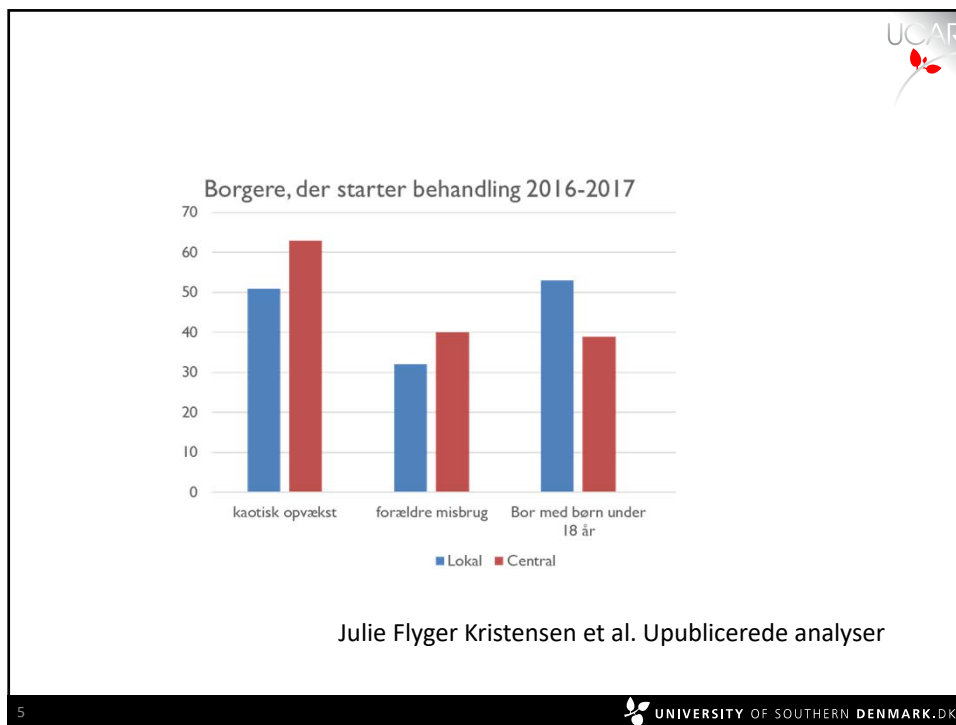
- Brugen af alkohol virker forstyrrende ind på de opgaver og funktioner, som skal varetages i familien
- De følelsesmæssige bånd mellem mennesker belastes og forstyrres af en andens brug af alkohol

Frid Hansen

Forskellige kendetegn, der kan optræde i en familie med alkoholproblemer:

- Centreret
- Rolleombytning
- Uforudsigelighed og bifasisk fungeren
- Skyld og skam
- Isolation
- Konflikter / vold / omsorgssvigt / overgreb
- Benægtelse / kognitive forvrængninger / selektiv perception

Grad af symptomer på psykiske belastninger hos pårørende og drikkende – i en dansk undersøgelse

- Både misbruger og ægtefælle havde markant flere symptomer på psykiske belastninger end referencegruppen
- Ingen markante forskelle i ægtefælle og misbrugers oplevelse af graden af symptomer på psykiske belastninger

Kilde: Helene Bygholm Risager: Børnefamilier med alkoholproblemer, 2000

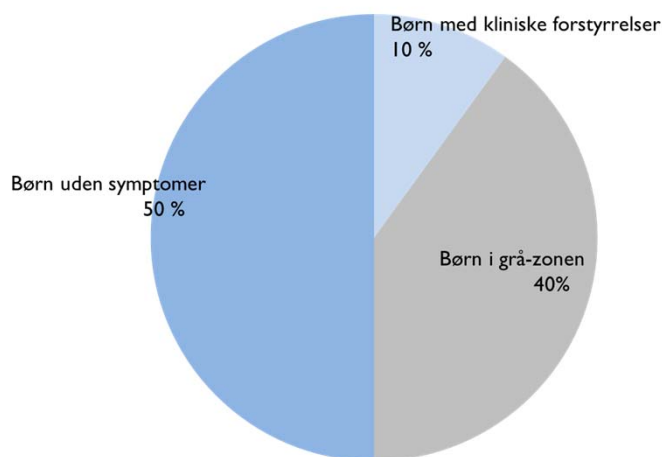
Når forældrene har alkoholproblemer har børnene øget risiko for:

- Udvikling af adfærdsmæssige, følelsesmæssige, sociale og indlæringsmæssige vanskeligheder
- Anbringelse uden for hjemmet (44% af anbringelser er begrundet i rusproblematikker)

Kilde: Helene Bygholm Risager: Børnefamilier med alkoholproblemer, 2000

Symptomstatus hos børn fra familier med alkoholproblemer

Kilde: Helene Bygholm Risager: Børnefamilier med alkoholproblemer, 2000

Hvis mor har en alkoholrelateret diagnose, så har børnene

- Tre gange større risiko for indlæggelse på en psykiatrisk afdeling
- Tre gange større risiko for at blive anbragt uden for hjemmet
- 2,5 gange større risiko for at udføre et selvmordsforsøg
- Dobbelt så stor dødelighed ved 27 års alderen i forhold til andre børn

Kilde: Helene Bygholm Risager: Børnefamilier med alkoholproblemer, 2000

Risikostatus og symptomer

- Barnets belastningsgrad er tæt relateret til forældrenes oplevelse af egne symptomer på psykiske belastninger
- Socialklasse er uden betydning for barnets risikostatus
- Forskellige typer symptomer hos barnet afhængig af barnets køn, den drikkende forældres køn, socialklasse, drikkemønster mv

Kilde: Helene Bygholm Risager: Børnefamilier med alkoholproblemer, 2000

Når børn i alkoholfamilier bliver voksne...

- Ca. 1/3 udvikler alkohol- og stofproblemer
- Ca. 1/3 udvikler psykiske vanskeligheder
- 40% af personer i alkoholbehandling er selv vokset op i familier med alkoholproblemer

Kilde: Helene Bygholm Risager: Børnefamilier med alkoholproblemer, 2000
AS Nielsen, B Nielsen, P Petersen. Behandlingsbehov hos alkoholmisbrugere, hvis forældre havde et alkoholmisbrug, ugeskr Læger, 2000;162/34:4550-44

LIDT OM FAMILIEBEHANDLING

13 UNIVERSITY OF SOUTHERN DENMARK.DK

Er der bedre effekt af familieorienteret alkoholbehandling end individuel behandling til personer med alkoholafhængighed?

- ↑↑ Tilbyd kognitiv familieorienteret alkoholbehandling til personer med alkoholafhængighed med en familie (⊕⊕○○).

14 UNIVERSITY OF SOUTHERN DENMARK.DK

Effekter

- + Familiens trivsel (0,6,12 mdr)(m)
- + Partners trivsel (0,6,12 mdr)(m)
- + Andelen af afholdende dage (12 mdr)(m)

- + - Børnenes trivsel (kun et studie)(l)
- + - Frafald (l)
- + - alkoholindtag pr. drikkedag (l)

Indebærer professionel rådgivning/vejledning af pårørende, at den alkoholafhængige kommer tidligere i behandling, og øger det trivslen hos de pårørende/familien?

- ↑↑Tilbyd rådgivning/vejledning til pårørende til alkoholafhængige (⊕⊕⊕○).

CRAFT?

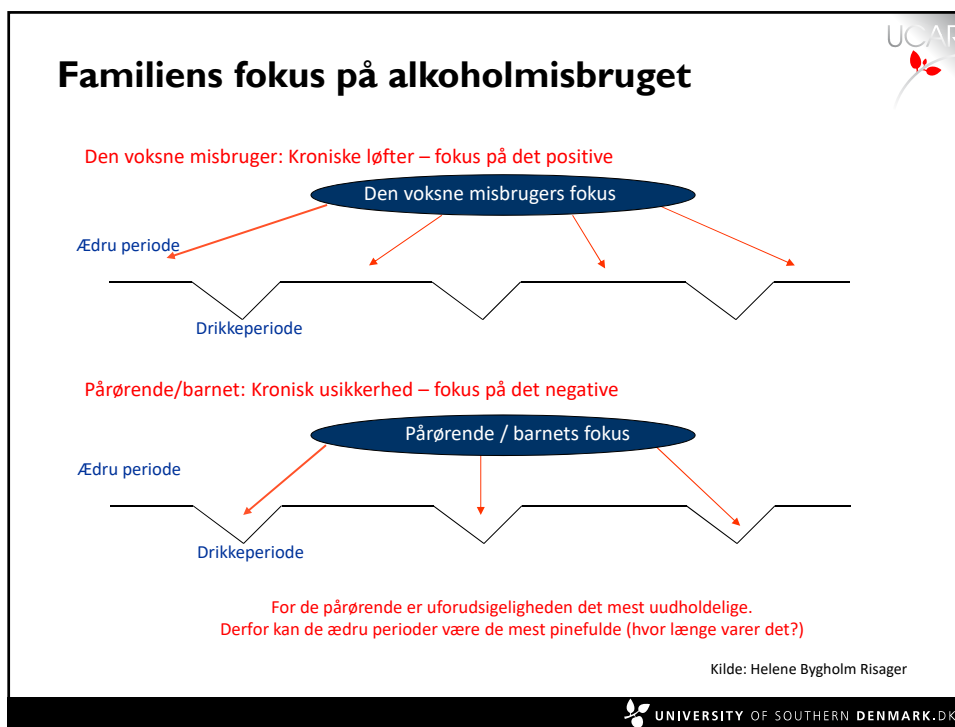
CRAFT er en indsats målrettet den pårørende

- **Hvor man arbejder med den pårørende med henblik på at ændre familie-miljøet,**
- **så en ikke-misbrugende livsstil i højere grad medfører belønninger end den misbrugende livsstil gør.**

Hvad er CRAFT?

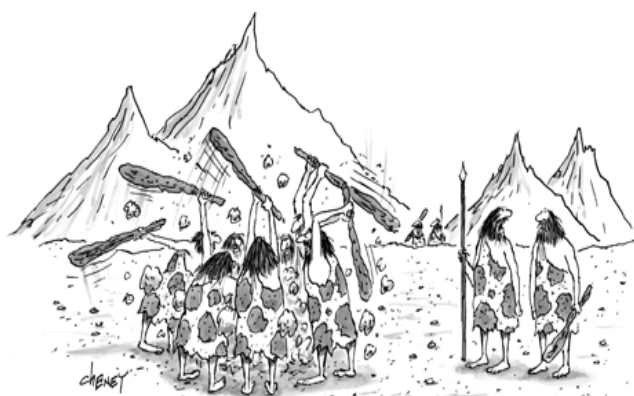
- **I CRAFT er det familiemedlemmerne, der er i fokus for indsatsen**
- **Familiemedlemmerne hjælpes til at hjælpe den misbrugende**
- **Familiemedlemmerne lærer, hvordan de selv kan ændre adfærd, få nye måder at kommunikere på og løse problemer på, samt vurdere timing i forhold til at gå i dialog med den misbrugende.**

Elementer i CRAFT

- Motivationsstrategier
- Funktionsanalyse af den drikkes alkoholrelaterede adfærd
- Forebyggelse af vold i hjemmet
- Kommunikationstræning
- Træning i Positiv forstærkning (belønning) af ædru/ønsket adfærd
- Time-out strategier ift misbrugsadfærd
- Træne at tage vare på sig selv
- Få den drikkes til at acceptere hjælp

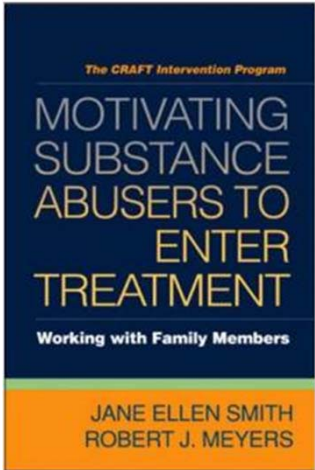
Craft er alternativ til konfrontation....

"It's some new thing called an intervention."

UCAR

Inspiration

<http://the20minuteguide.com/cmc/craft/>

UNIVERSITY OF SOUTHERN DENMARK.DK

UCAR

Derudover

- Børn ser ud til at profitere af forældrenes vellykkede alkoholbehandling – også hvor der ikke er fokus på barnet og forælderrollen.
- Forældrenes engagement i behandlingen (+ erkendelse af drikkeriets indflydelse på deres børn) er en særlig afgørende faktor i forhold til positive forandringer hos barnet

UNIVERSITY OF SOUTHERN DENMARK.DK

Drøft med sidemanden

- Hvordan kan jeg i mit arbejde give familiemedlemmer redskaber til motivere den drikkende til forandring, - og støtte familiemedlemmerne, så de selv bliver mere mindre sårbare?